

Den sidste sag på dagsordenen var:

Første behandling af forslag til lov om ændringer i lov om foranstaltninger mod olieforurening af havet.

(Lovforslaget (nr. 40) findes i tillæg A. sp. 251, fremsættelsen i tidenden sp. 784).

Lovforslaget sættes til forhandling.

Qvist Hansen: For nogen tid siden var der et af dagbladene i Vendsyssel — deroppe nord for Limfjorden — som i et rundspørge stillede forskellige nordjyske folketingsmænd det spørgsmål, om de syntes, kommunerne eller staten skulle bære udgifterne ved at komme det svineri til livs, der var på vore badestrande som følge af olieudtømningen. De fleste svarede på samme måde som jeg selv, at det måtte være rederierne, der skulle pålægges disse udgifter, da det var dem, der forårsagede svineriet.

Enhver, der har set de nordjyske badestrande, i særdeleshed ved vestkysten, hvor der næsten altid er pålandsvind, og været udsat for det svineri, som den tykke, tjæreholdige olie giver, vil give mig ret i, at der må gøres noget. Menneskene har dog den fordel, at når de er blevet svinet til, kan de gå hjem og vaske sig af med olie, petroleum, benzin, eller hvad man nu kan få tjæren af med, men alle, der har set det dyrplageri, der finder sted, når der driver havfugle ind i stort tal, som er fuldstændig indsmurt i den tykke olie, så hele fjerdragten er klistret til på en sådan måde, at de hverken kan flyve eller dykke og derfor er henvist til at dø en ynkelig død af sult, vil sikkert være enige med mig i, at det lovforslag, som den højtærede handelsminister nu har fremsat, er i høj grad påkrævet.

Desværre er jeg ikke nær så sikker på, at denne lov i forbindelse med de ændringer i konventionen, der skal finde sted, vil få den betydning, man tillægger den, men det er noget ganske andet.

§ 3 i den højtærede ministers forslag er jeg ikke nær så glad for, som jeg skulle være. Jeg tror nemlig ikke, den får betydning nok. Jeg tror ikke på værdien af denne paragraf, der foreskriver, at en skibsfører, når der foretages olieudtømning fra skibet, skal udfylde en blanket, som snarest muligt skal indsendes til handelsministeriet. Jeg er

bange for, at der bliver for meget sløseri med den slags blanketter. Jeg tror, det var bedre, hvis der blev indført bestemmelser om, at ethvert skib skal føre en logbog, hvori den vagthavende officer hver eneste dag indfører skibets position, altså hvor skibet har været på det pågældende tidspunkt. Hvis man fik indført en bestemmelse om, at maskinmesteren skulle give meddelelse til skibets kaptajn eller den vagthavende officer om, at han nu skulle udtømme spildolie, hvorefter det skulle noteres i logbogen, hvor det skete, så havde man en klar fortegnelse, og man kunne senere sige til vedkommende skibsfører: De har udtømt olie dér og dér.

Nu ved jeg godt, at ét er et søkort at forstå, et andet skib at føre, men man behøver ikke at være navigator for, hvis man har et søkort, at regne længde- og breddegrad ud og se, hvor olieudtømningen har fundet sted. Jeg tror altså ikke, at denne § 3 er fyldestgørende nok.

Hvad der ligeledes har forbavset mig, er, at der i lovforslaget står, at det er strafbart at foretage olieudtømning i farvandene, men der står ikke noget, hverken i lovforslaget eller i konventionen, om, hvilke straffeforanstaltninger der skal træffes. Der står ikke det allermindste. Nu er jeg godt klar over, at den højtærede handelsminister antagelig skal diskutere det spørgsmål med sin kollega justitsministeren. Hvis pris-klassen er den samme, som når man kører på cykel uden lygte, giver jeg ikke ret meget for disse straffebestemmelser. Det betyder ikke meget at skulle betale en minimal bøde, når man til gengæld slipper af med olien på et tilgængeligt sted. Det ideelle måtte jo være, at man i forskellige havne havde udtømningsbeholdere, hvor spildolien kunne udtømmes, således at vi blev fri for det kolossale svineri ved vore strande. Der er efterhånden, i særdeleshed ved de vestjyske badestrande, af kommunerne, af turistforeningerne og af privatdolk ofret umådelig meget. Man har prøvet med traktorer; man har prøvet med mekaniske koste, prøvet på alle mulige måder at rense strandbredderne for de sorte olieklatter, men som regel er det håbløst.

Jeg hilser med glæde lovforslaget, hvis fremsættelse er en følge af ændringer i den gældende konvention, vedtaget på en inter-

[Qvist Hansen.]

national konference, og håber, at der i hvert tilfælde for danske skibes vedkommende kan blive sat en effektiv bremse for det oliesvineri, der finder sted. Hvis man kan nå så langt, at man også kan få de søfartsnationer, der ikke ser så stramt på disse dele som den danske, til at deltage i dette internationale samarbejde og derved slippe for dette svineri, ville meget være nået.

Jeg har stillet forskellige spørgsmål og rettet kritik mod det fremsatte lovforslag, og jeg vil tro, det bliver nødvendigt, at vi i et udvalg får lejlighed til at drøfte de nærmere enkeltheder med den højtærede minister.

Heilesen: Jeg er indforstået med, at den lovgivning, der her behandles, er af international karakter, og at Danmarks indflydelse derpå er stærkt begrænset.

De ændringer, lovforslaget tilsigter, må ses som en ajourføring, idet den internationale konvention af 1954 om foranstaltninger mod olieforurening blev ændret i 1962. De nye bestemmelser i lovforslaget må bedømmes som ændringer i den rigtige retning, når det gælder det store og vanskelige problem at standse olieforureningen på havet. Med lovforslagets vedtagelse inddrages også de små tankskibe under lovens bestemmelser, og endelig betyder ændringen totalt forbud mod olieudtømmning i Vesterhavet og Østersøen.

Efter min vurdering af lovforslaget løser de foreslåede ordninger slet ikke vort hjemlige problem på dette område, nemlig at få standset al olieforurening, der rammer vore kyster og strande, og tillige at forebygge den langsommelige og pinefulde død, olieforureningen påfører titusindvis af vore havfugle.

Skulle man foretage en nøgterrn vurdering af de forhold, lovforslaget ikke omfatter, bliver der det tilbage, at det stadig er tilladt på visse havområder at udtømme spildolie. Sådanne olieforekomster vil af vind og strøm blive ført rundt og før eller senere lande ved kyster et eller andet sted i verden og skabe den forurening, som er så velkendt og generende. Denne olieforurening af kyster og strande forsvinder aldrig af sig selv under vejrligets påvirkning; den kan kun fjernes ad kemisk vej, og

derfor gælder det om, at alle kræfter lægges i for at standse den ødelæggende virkning, olieforureningen har. Det er en meget langsommeligt virkende lovgivning, vi her står over for. Hvis jeg har forstået lovforslaget rigtigt, kan den bemyndigelse, der gives til handelsministeren, ikke sættes i kraft, før 12 måneder efter at konventionens ændringer er tiltrådt af to tredjedele af de kontraherende regeringer, der er tilsluttet konventionen. Det vil med andre ord sige, at det meget alvorlige, ødelæggende og uoverskuelige problem, som olieforureningen er, får lov til fortsat at eksistere.

Jeg vil gerne udtale ønsket om, at vi får lovforslaget i udvalg, så vi får lejlighed til at drøfte og få oplyst, hvilke muligheder der eventuelt måtte være for at komme videre med denne lovgivning.

Jeg skal på mit partis vegne anbefale lovforslaget til velvillig behandling.

Baagø: Jeg vil straks sige, at det konservative folkeparti med glæde vil støtte gennemførelsen af det lovforslag, vi her behandler.

Efter den malende skildring, socialdemokratiets ærede ordfører gav, finder jeg ikke anledning til at skabe mere baggrund for loven. Jeg tror, alle vil forstå, hvor nødvendigt og vigtigt det er, at vi har denne lovgivning, og jeg hilser med stor glæde den udvidelse, der nu finder sted i fortsættelse af den internationale konference, der har været afholdt i London.

Der er navnlig én ting, synes jeg, som vi i Danmark må glæde os over, nemlig at man har vedtaget totalt forbud mod olieudtømmning i såvel Nordsøen som Østersøen. Det er imidlertid rigtigt, som det allerede er sagt, at én ting er at have en lov, der er nogenlunde dækkende, noget helt andet er at få denne lovs regler gennemført i praksis.

I denne forbindelse har jeg et par spørgsmål til den højtærede handelsminister, et par spørgsmål, der blot skal tjene til at skaffe oplysning om ting, som jeg tror mange ville være glade for at få noget at vide om: hvilke danske havne har fået indrettet tilstrækkelige anlæg til modtagelse af olie-rester, siden loven blev vedtaget i 1956? Jeg vil også meget gerne spørge: har danske myndigheder, de myndigheder, som nu har

[Baagø.]

ret til at føre tilsyn med olieudtømninger, nogen sinde konstateret overtrædelser af den lov, vi har i øjeblikket? Og i så fald: har det været danske skibe, der har været tale om, eller har det været udenlandske?

Endelig vil jeg også gerne spørge om, hvilke bødestrafte der er blevet idømt i den tid, loven har været i kraft. Det er rigtigt, som også den ærede ordfører for socialdemokratiet udtalte, at det er meget godt med at give en lille bøde, men det må jo være sådan, at den virkelig er følelig, når man ikke har andre straffe at idømme end bødestraf.

Det ville være en lykke, om vi med de regler, der nu bliver føjet til, kunne komme et betydeligt skridt videre i retning af at holde vore have og vore strande fri for denne frygtelige plage.

Jens P. Jensen: Når dette forslag til lov om ændringer i lov om foranstaltninger mod olieforurening af havet er fremsat, er det, fordi det er nødvendigt med en række ændringer af de her i landet i marts 1956 vedtagne bestemmelser vedrørende olieforurening af havet.

Den gældende konventions hovedprincip er, at det er forbudt at udtømme olie inden for visse nærmere fastlagte zoner; men der var jo enighed ved den sidst afholdte konference i 1962 om helt at forbyde olieudtømning i havet. Det er konstant konstateret, at de stærke forureninger er en ubehagelig gene for dem, der færdes eller arbejder under disse forhold, og ingen har vel tal på, hvor mange dyr der årlig går til ved olieforurening. Ja, der må træffes foranstaltninger, der kan bedre forholdene ved vore kyster.

Jeg kan på det radikale venstres vegne give tilsagn om støtte til, at dette forslag fremmes, således at der kan foretages de nødvendige ændringer, som kan være en hjælp i retning af at formindske forureningen. Det gælder vel også for tilløb til havet, at her må der vises forståelse og velvilje med hensyn til afhjælpning af forureningen.

Vivike: De andre ærede ordførere har sagt en del om fordelene ved det foreliggende lovforslag. Jeg skal ikke komme med gen-

tagelser, men blot sige, at socialistisk folkeparti er tilfreds med lovforslaget, navnlig da det indeholder et totalt forbud mod udtømning af olie i Østersøen og Nordsøen og altså dermed de indre danske farvande. Vi kan tilsiige lovforslaget vor støtte.

Bækgaard: Det foreliggende lovforslag om foranstaltninger mod olieforurening af havet kan de uafhængige give fuld tilslutning. Det er med stor tilfredshed, vi konstaterer, at der bliver totalt forbud mod olieudtømning i såvel Nordsøen som Østersøen.

Siden den nugældende lov trådte i kraft i 1958, har der været mange eksempler på olieforurening ved de danske kyster, som foruden at medføre uhyre lidelser for havets fugle har været til stor gene for badegæster og andre, som færdes ved kysterne. Jeg har det indtryk, at det ikke har hjulpet stort med den nugældende lov.

Ved første behandling af lovforslaget gav daværende handelsminister, det ærede medlem fru Lis Groes, oplysning om, at Sverige, England og Holland var nået frem til en vis anvendelse af spildolie. Jeg kunne have lyst til at spørge, hvor vidt vi er nået her i landet i den retning, og i den forbindelse vil jeg som det ærede medlem hr. Baagø gerne vide, hvor mange af Danmarks havne der han anlæg til at modtage spildolien, da loven efter min mening medfører en vis forpligtelse i så henseende.

Hvis en lov indeholder et forbud mod det ene eller det andet, melder der sig straks det spørgsmål, hvad der sker den eller dem, der ikke overholder forbuddet. Jeg er klar over, at det er uhyre vanskeligt for ikke at sige helt umuligt at gennemføre erstatningssager i henhold til en lov af så bred international karakter som denne, men hvad nu hvis overtrædelse af loven medførte tab af skibsførerbevis i lighed med bestemmelserne om overtrædelse af færdselsloven, som vi har herhjemme? En skibsfører sejler sjældent med det samme skib eller for det samme rederi hele sit liv, og ved hjælp af de i loven påbudte oliejournaler kan det dokumenteres, om det er den samme skibsfører, der foretager ulovlige udtømninger gentagne gange. Jeg er klar over, at det ikke er noget, der kan indføres i loven i denne omgang, men vil gerne høre, om den højtærede minister mener, der kan være grund

[Bækgaard.]

til at rejse spørgsmålet ved næste konventionskonference.

Som jeg sagde til indledning: de uafhængige støtter gerne lovforslaget.

Handelsministeren (Bawnsgaard): Jeg vil gerne takke samtlige ordførere for tilslutning til lovforslaget. Jeg finder det forståeligt, at der i det danske folketing er en så fuldstændig tilslutning til lovforslaget, som tilfældet er, fordi vi vel herhjemme i stærkere grad end de fleste lande har mærket det såkaldte oliegriseri.

Til de enkelte spørgsmål, der blev rejst af ordførerne, vil jeg gerne generelt sige, at spørgsmålet om, hvor effektiv bekæmpelsen af dette griseri skal være, vil mere end af danske lovbestemmelser afhænge af, om man kan skabe international tilslutning til de bestemmelser, der er truffet på Londonkonferencen. Meget, ja, næsten alt, vil afhænge af, om man kan få så mange lande som muligt og helst alle til at tilslutte sig ændringerne i konventionen.

Det ærede medlem hr. Qvist Hansen rejste nogle spørgsmål. Det ærede medlem mente ikke, at § 3 var tilfredsstillende affattet. Nu forstår jeg, at der er mulighed for at drøfte forslaget i et udvalg, men jeg vil gerne sige, at det ærede medlems forslag om, at man i stedet for at udfylde en blanket skulle notere enhver olieudtømmning i skibsjournalen, er overflødig, fordi det i alle tilfælde skal indføres i journalen.

Det, man derudover skal gøre, er i dette tilfælde at udfylde en blanket, så det, det ærede medlem efterlyste, er allerede gældende.

Det ærede medlem var ikke klar over, hvilke straffebestemmelser der kunne blive tale om. Jeg vil dog her gøre opmærksom på, at det, vi behandler, er et forslag om ændringer i den bestående lov, og i selve loven er der givet retningslinjer for de straffeforanstaltninger, der skal sættes ind.

Flere ordførere rejste det spørgsmål, om og i hvilket omfang der i danske havne var indrettet udtømningsbeholdere til modtagelse af spildolie. Jeg kan oplyse, at sådanne anlæg indtil nu er oprettet og findes i havnene i København, Århus, Ålborg, Odense, Esbjerg, Frederikshavn samt i de særlige oliehavne på Stignæs og ved Ka-

lundborg. Jeg skulle måske tilføje, at det i Ålborg, Odense og Frederikshavn er en foranstaltning, der er truffet i forbindelse med skibsværfterne.

Det ærede medlem hr. Heilesen sagde, at loven ikke var tilfredsstillende, for der ville jo stadig være havområder, hvor olieudtømmning finder sted, og det er desværre rigtigt; men jeg må måske sige til det ærede medlem, at jeg savner tilstrækkelig fantasi til at forestille mig, hvordan dansk lovgivning skulle forhindre udenlandske skibe i at udtømme olie i internationalt farvand, hvis den internationale konvention ikke omfatter disse farvande. Eksempelvis: hvis man i Nordatlanten vil udtømme olie, har jeg svært ved at tro, at en dansk lovgivning har nogen virkning, dersom denne lov ikke er omfattet af den internationale konvention; vi må nok her igen regne med, at det virkelige effektive ligger i at få skabt en større og stadig voksende international forståelse for betydningen af dette problem.

Over for det rejste spørgsmål, om vi har konstateret overtrædelser, kan jeg svare, at det har vi, men jeg må måske også her føje til, at det har været en glæde, at der indtil nu ikke har været konstateret overtrædelser fra danske skibes side. Der har været — husker jeg i øjeblikket — et tilfælde med et tyrkisk skib, og så vidt det er oplyst, blev skibsføreren idømt en bøde på 1.000 kr. plus pålæg af pligt til at rense op efter sig. Jeg kan også — så man kan forstå, hvordan loven kan gøres gældende i andre tilfælde — nævne, at en lastbilchauffør, hvem man jo ikke kan fratage skibsførerbevis, er blevet ramt af loven, idet olie fra en lastvogn løb ud i Mariager Fjord. I dette tilfælde blev der tale om en bøde på 150 kr. Man ser altså, at vi har mulighed for inden for det danske område at anvende loven.

Spørgsmålet, som det ærede medlem hr. Bækgaard rejste, om videregående bestemmelser over for skibsførere, der overtræder loven, er, som det ærede medlem også selv sagde, et spørgsmål, vi må rejse på international basis, og jeg tror, jeg har lov til at sige, at vi altid i disse internationale forhandlinger fra dansk side har været forrest i bestræbelserne for at få udvidet og effektiviseret bestemmelserne.

Hermed sluttede forhandlingen.

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Qvist Hansen: Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til et udvalg på 17 medlemmer.

Uden forhandling eller afstemning vedtoges dette forslag.

Formanden: Der er ikke mere på dagsordenen.

Folketingets næste møde afholdes tirsdag den 12. november kl. 14 med følgende dagsorden:

1) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til folketingsbeslutning om statsinstitutioners unkladelse af at indkøbe varer fra Den sydafrikanske Union [af Vivike m. fl.].

2) *Valg af 17 medlemmer til et udvalg angående:*

Forslag til lov om ændringer i lov om foranstaltninger mod olieforurening af havet.

3) *Spørgsmål om meddelelse af orlov til kirkeminister Bodil Koch som medlem af folketinget.*

4) *Spørgsmål om indkaldelse af stedfortræderen for kirkeminister Bodil Koch som medlem af folketinget.*

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring i lov om bybefolkningens forsyning med mælk og fløde.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om forlængelse af lov om valutaforhold m. v.

Formanden meddelte sluttelig planen for tingets øvrige møder i den følgende uge.

Mødet hævet kl. 14⁶.

19. møde.

Tirsdag den 12. november kl. 14.

Formanden: I skrivelse af gårs dato meddeler udenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om fortsat drift af det skandinaviske undervisningshospital i Korea m. v.

I skrivelse af 6. november meddeler udenrigsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til folketingsbeslutning om Danmarks ratifikation af traktaten om forbud mod kernevåbenforsøg i atmosfæren, det ydre rum og under vandet, undertegnet den 5. august 1963 af regeringerne for De Socialistiske Sovjetrepublikkers Union, Det forenede Kongerige Storbritannien og Nordirland og Amerikas Forenede Stater.

Medlem af folketinget Kai Moltke har meddelt mig, at han ønsker til arbejdsministeren at stille følgende spørgsmål:

„Anser ministeren det for foreneligt med helhedsløsningens mønster og målsætning i retning af sikring af arbejdsfred, at jernindustriens arbejdsgivere på grund af en lokal konflikt truer med at varsle arbejdsstandsning gennem lockout for 350.000 andre arbejdere?

Anser ministeren et sådant skridt for lovligt og i overensstemmelse med landets interesser, og agter regeringen at tillade,